

DOOR ONDERWIJSBEGELEIDING GELIJKE KANSEN OP EEN GOEDE TOEKOMST

Een preventieve aanpak voor jongeren in Enschede, Hengelo en omgeving

Projectjaar 2023

Versie: juni 2022

Stichting Onderwijsbegeleiding
De Reulver 73
7544 RT Enschede
Tel +31 (0)6 26929545
<https://st-onderwijsbegeleiding.nl>
info@onderwijsbegeleiding.net

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	2
2.	STICHTING ONDERWIJSBEGELEIDING	3
3.	DOELSTELLINGEN EN DOELGROEP	4
4.	ONDERWIJSBEGELEIDING & MEER	5
5.	PLANNING	9
6.	FINANCIERING	9
7.	TOT SLOT	10
	BIJLAGEN	11
	AANPAK STICHTING ONDERWIJSBEGELEIDING	11
	METINGEN 2021	15
	RENDEMENTSANALYSE ONDERWIJSBEGELEIDING EN BEHALEN STARTKWALIFICATIE	16
	SAMENWERKINGSPARTNERS	18
	BEGROTING 2023	20
	AANVULLENDE INFORMATIE, ONDERZOEKEN EN ARTIKELEN	21

1. INLEIDING

Kansenongelijkheid

Kinderen die opgroeien in een laag sociaaleconomische omstandigheden of met een migratieachtergrond hebben in Nederland nog steeds minder kansen in het onderwijs en later ook op de arbeidsmarkt.¹ Er is een grote hulpvraag naar ondersteuning van deze jongeren die buiten de boot dreigen te vallen. De noodzaak van ondersteuning voor deze kansarme jongeren en hun ouders is groot. Dit wordt erkend door scholen, gemeenten en andere betrokken samenwerkingspartners. Diverse gemeenten kennen de problematiek die samengaat met armoede, laag sociaal economische omgevingen en gezinnen met een migratieachtergrond.

De kinderen worden geconfronteerd met omstandigheden die onderwijsondersteuning vanuit hun omgeving belemmeren. Voorbeelden zijn: ouders zonder of te geringe schoolopleiding (laaggeletterdheid), ouders/begeleiders begrijpen het onderwijssysteem niet, spanningen in de thuissituatie, drank/drugsgebruik, geweld, één oudergezinnen, chaotisch functionerende gezinnen of beide ouders werken en hebben te weinig tijd voor hun kinderen.

Ogenschijnlijk functioneren deze kinderen en hun ouders prima, maar in praktijk isoleren ze zich van de samenleving waar zij ook deel van uitmaken. Spelletjes spelen op de mobiel en boodschappen doen in het wijkwinkelcentrum gaat uitstekend, verzorging van het huishouden meestal ook, maar een daadwerkelijke deelname aan de samenleving is er eigenlijk niet. Dit leidt op den duur tot een permanente sociale isolatie binnen de eigen leefomgeving, meer onderontwikkeling en schooluitval. Schrijnend is dat het niet alleen gevolgen heeft voor de ouders maar ook voor hun kinderen. Jongeren zonder startkwalificaties (en werk) vallen vaker buiten de samenleving, met extra risico's op het gebied van gezondheid, financiën en veiligheid als gevolg.²

Samen met scholen en ouders zorgen voor goede ondersteuning

De scholen en ouders van de doelgroep kunnen het niet alleen en hebben niet de capaciteit of middelen om extra hulp in te zetten. Er is een algemene trend dat jongeren steeds meer gebruik maken van bijles. Voor de doelgroep met een laag inkomen zijn deze bijlessen onbetaalbaar, terwijl zij hier juist wel veel baat bij hebben. Zij hebben vaak te maken met taal- en leerachterstanden en ouders die zelf niet de benodigde ondersteuning kunnen bieden³. De impact van de coronacrisis was groot en heeft de achterstanden verder vergroot. Dit komt ook naar voren uit diverse onderzoeken⁴.

De Stichting helpt de school en ouders en zorgt ervoor dat juist deze jongeren onderwijsondersteuning krijgen op een laagdrempelige manier en zo makkelijker mee kunnen doen op school en in de samenleving.

¹ <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/gelijke-kansen-in-onderwijs.pdf>

² <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Notitie-8feb2018-Waarde-van-een-startkwalificatie-op-de-arbeidsmarkt.pdf> <https://www.nji.nl/voortijdig-schoolverlaten-en-verzuim>

³ https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/aantal-huiswerk-en-bijlesinstituten-in-vijf-jaar-tijd-met-61-procentgestegen-b23ecaa1/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free

⁴ <https://nos.nl/artikel/2385562-ser-kwaliteit-onderwijs-onvoldoende-corona-vergroot-kansenongelijkheid>

2. STICHTING ONDERWIJSBEGELEIDING

De ANBI Stichting Onderwijsbegeleiding (hierna te noemen de Stichting) biedt kansarme jongeren in de leeftijd van 8 tot 18 jaar en hun ouders wiens inkomenssituatie en/of thuissituatie onvoldoende is de mogelijkheid mee te doen en hun talenten in onze samenleving te ontwikkelen door onderwijsbegeleiding te bieden. Kort samengevat, gelijke kansen, talentontwikkeling en sociale integratie, zodat iedereen mee kan doen.

De Stichting is ontstaan vanuit de hulpvraag van ouders en school en heeft een werkwijze ontwikkeld die voorziet in onderwijsbegeleiding met hele goede resultaten. Er is een breed draagvlak en goede samenwerking ontstaan met scholen, gemeenten en welzijnsorganisaties.

Op dit moment verzorgt De Stichting ruim 50 onderwijsklassen op 25 locaties onderwijsbegeleiding In Enschede en Hengelo. In Enschede is 24% van de inwoners laaggeletterd en ligt het percentage inwoners met een laag inkomen 13-16 % hoger dan het landelijk gemiddelde. Het is algemeen bekend dat van de mensen met een laag inkomen een hoger percentage laaggeletterd is dan mensen met een gemiddeld inkomen. ⁵

De onderwijsklassen worden begeleid door studenten van o.a. Universiteit Twente en Hogeschool Saxion. De locaties bevinden zich voornamelijk op scholen en in wijkcentra in de directe omgeving van de jongeren. De Stichting breidt het aantal locaties uit op basis van behoefte en op verzoek van scholen.

Visie

Voor jongeren is het belangrijk dat zij gelijke kansen krijgen om hun talenten te leren ontdekken en deze verder ontwikkelen. Hierdoor krijgen ze het vertrouwen dat ze later zelf ook hun steentje kunnen bijdragen om volwaardig in onze samenleving te kunnen meedoen.

3. DOELSTELLINGEN EN DOELGROEP

Doelstelling

Door onderwijsbegeleiding, ondersteuning, netwerk en educatieve activiteiten wil de Stichting de talenten van kansarme jongeren ontwikkelen en leer- en taalachterstanden verminderen, zodat zij toewerken naar gelijke kansen in het onderwijs, een goede startkwalificatie en een goede plaats in onze maatschappij.

Daarnaast krijgen de jongeren meer zelfvertrouwen, neemt de motivatie toe en gaat de jongere meer participeren in de samenleving.

De ouders leren hoe zij hun kinderen beter kunnen ondersteunen bij schoolwerk en daarnaast leren zij meer te participeren in onze samenleving en daarmee een goed voorbeeld te zijn voor hun kinderen.

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit kwetsbare en kansarme jongeren in de leeftijdscategorie van 8 tot 18 jaar, waarbij de Stichting zich inzet voor jongeren uit het basisschool- en voortgezet onderwijs, met en zonder migratieachtergrond, van ouders die financieel minder draagkrachtig zijn en/of met tegenwerkende sociale omstandigheden te maken hebben. De doelgroep heeft te maken met leerachterstanden, die veelal ook worden veroorzaakt door taalachterstanden.

Impact en resultaten

Jaarlijks worden ruim 400 jongeren en hun ouders/verzorgers begeleidt op 25 locaties in de regio Enschede en Hengelo. Oprechte aandacht en betrokkenheid voor de jongere erg belangrijk, omdat kinderen zich eerst op hun gemak moeten voelen voordat zij zich in gaan zetten. Zodra ze zich in gaan zetten, ervaren ze successen, neemt het plezier in leren toe en zie je dat het zelfvertrouwen en de motivatie toeneemt. Dit leidt uiteindelijk tot betere schoolresultaten en actieve deelname aan school en de samenleving.

De tevredenheidsenquête onder jongeren en ouders en de tussentijdse evaluaties die de voortgang van de jongeren meten ondersteunen dit al jaren. In de bijlage zijn de resultaten van de tevredenheidsenquête en evaluaties van 2021 opgenomen.

Eigen onderzoek gedaan naar het rendement van de onderwijsbegeleiding en hieruit komt naar voren dat elke geïnvesteerde euro meer dan drie euro oplevert, alleen al gemeten op zittenblijvers. De moeilijker meetbare verregaande gevolgen zoals uitval, isolatie, psychische aandoeningen en geen werk kunnen krijgen, zijn buiten beschouwing gelaten. Deze verduurzaming van jonge burgers die weer mee kunnen doen, bespaart de overheid niet alleen veel geld, maar zorgt ervoor dat de kwetsbaren in onze samenleving een volwaardige plaats krijgen. Iedereen doet mee! In de bijlage volgt een uitgebreide toelichting op het rendement.

Ouder:

'Het is erg handig dat onze zoon begeleiding krijgt. Vooral in de eerste maanden van het schooljaar is het altijd lastig voor hem om aan te haken. Bij de begeleiding krijgt hij dan de hulp die wij thuis als ouders niet kunnen bieden. Ik kan als ouder hem ook niet overal mee helpen. Het niveau is voor mij gewoon te hoog.'

4. ONDERWIJSBEGELEIDING & MEER

Jongeren krijgen hulp in de vorm van onderwijsbegeleiding, bijles en mentorschap. Als Stichting is bewust gekozen voor een brede aanpak, waarbij nadrukkelijk ook de ouders actief worden betrokken bij de Stichting om hun zo handvatten te bieden om hun kinderen beter te kunnen begeleiden⁵.

De jongeren krijgen onderwijsbegeleiding in kleine klassen van vier tot zes jongeren waardoor er veel ruimte is voor persoonlijke aandacht. De begeleiding in groepen ten opzichte van 1 op 1 begeleiding laat de jongeren zien dat zij niet de enige zijn en heeft als voordeel dat de jongeren andere sociale contacten opdoen. Individuele bijles wordt daarom alleen gedurende een korte periode gegeven bij grote achterstanden. Alle leerlingen hebben een eigen mentor waar ze regelmatig overleg mee hebben. De mentor is ook een belangrijke verbinding tussen ouder, kind en schoolmentor en vervult een belangrijke rol in het veilig voelen in de onderwijsklas.

Studenten van o.a. de Universiteit Twente en Saxion begeleiden de onderwijsklassen. De student ondersteunt de jongeren met hun lastige vakken, biedt structuur en besteedt aandacht aan studievastigheden zoals planning en informatieverwerking. Ze tonen oprechte betrokkenheid en motiveren de jongeren om door te zetten. Door het kleine leeftijdsverschil is het contact tussen de begeleider en de jongere laagdrempelig en kunnen de jongeren zich aan hen optrekken. De student heeft daarmee een voorbeeldfunctie. Tegelijkertijd krijgt de student meer oog voor de kansengelijkheid van de doelgroep in de samenleving.

De Stichting neemt een stukje over wat thuis niet lukt door zorg te dragen voor een warme ontvangst, oprechte aandacht en een rustige leeromgeving. Door jongeren bij binnenkomst een glas limonade en een koekje aan te bieden wordt een welkome sfeer gecreëerd. In de bijlagen vindt u uitgebreide informatie over de werkwijze, monitoring en kwaliteitsbewaking van de Stichting.

Taalontwikkeling en taalvaardigheid verbeteren

Uit verschillende studies blijkt dat het voor laaggeletterde (NT1) ouders een stuk ingewikkelder of zelfs onmogelijk is om hun kind goed te begeleiden in taalontwikkeling. Terwijl dit een essentiële vaardigheid is om goed mee te kunnen komen in de Nederlandse samenleving en uitsluiting te voorkomen⁶. Scholen in het voortgezet onderwijs waar de Stichting mee samenwerkt geven ook aan dat de betrokkenheid van deze ouders laag is en dat zij deze ouders niet kennen of spreken, aangezien zij geen gebruik maken van de 10 minuten gesprekken.

De aanpak richt zich daarom juist ook op het ontwikkelen van taalvaardigheden naast het werken aan de leerachterstanden van de jongere door samen te werken met o.a. Rijnbrink, Stichting Lezen en Schrijven (alliantiepartner) en de bibliotheken. Zij helpen de groep begeleiders meer toe te rusten op het taalrijker maken van de jongeren en hun ouders en in het bevorderen van leesplezier. Verder krijgen de begeleiders training in het signaleren, herkennen en goed kunnen doorverwijzen naar samenwerkingspartners

⁵ <https://st-onderwijsbegeleiding.nl/onze-aanpak>

⁶ https://www.lezenenschrijven.nl/sites/default/files/2020-09/2018_SLS_Literatuurstudie_FeitenCijfers_interactief_DEF.pdf

die ouders en kind kunnen ondersteunen bij hun taalontwikkeling, zoals bijvoorbeeld de cursus 'Taal voor Thuis', zodat zij meer mee kunnen doen in de samenleving.

Samenwerking met school

In het afgelopen jaar heeft de Stichting de intern begeleiders en mentoren van de leerlingen op school meer betrokken bij de onderwijsbegeleiding. Dit zorgt ervoor dat het netwerk rondom het kind nog beter gaat samenwerken en het kind zich optimaal kan ontwikkelen.

Ook helpt een goede samenwerking met de scholen voor het doen van de warme overdracht van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs om te voorkomen dat het kind onnodig extra achterstand oploopt. Juist deze overgang is voor de doelgroep extra moeilijk.

In het schooljaar 2022-2023 start de Stichting een pilot met een speciaal programma voor de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs (van PO naar VO) en het aanbieden van een gratis online leeromgeving.

Programma overgang PO naar VO

Er wordt veel gesproken over de harde overgang tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs. In de praktijk zien de Stichting dat veel van de jongeren die in het eerste jaar van het voortgezet onderwijs zitten behoefte hebben aan extra ondersteuning, omdat ze simpelweg niet meekomen.

De Stichting heeft daarom een programma samengesteld om kinderen in groep 8 voor te bereiden op het voortgezet onderwijs. De Stichting helpt door te ondersteunen bij het leren leren door het ontwikkelen van de (studie)vaardigheden, zoals zelfstandig werken, toets vaardigheden en plannen.

Daarnaast zorgt de Stichting voor een warme overdracht van de basisschool naar het voortgezet onderwijs door aan het begin van het schooljaar de mentor te informeren en betrekken bij de leerdoelen van de jongere. De locatie voor de onderwijsklas van de jongere verhuist met de jongere mee naar een locatie op of nabij de nieuwe school.

Het volgen van onderwijsbegeleiding speelt ook een belangrijke rol bij het schooladvies in groep 8. Vaak wordt het schooladvies naar beneden bijgesteld als ouders niet de benodigde mate van ondersteuning kunnen bieden aan hun kind. Doordat leerlingen onderwijsbegeleiding hebben wordt een beter passend schooladvies gegeven, waardoor deze leerlingen gelijke kansen op een goede startkwalificatie krijgen⁷.

Extra activiteiten, projecten en innovaties naast de onderwijsklassen

Naast de wekelijkse onderwijsklassen bemenst de Stichting de studiebieb en organiseert zij educatieve activiteiten zoals ouder/verzorger projecten en bedrijvendagen om de talentontwikkeling van het kind te faciliteren en de ouders/verzorgers te ondersteunen. Kortom, alles om het kind beter tot zijn recht te laten komen, zelfredzamer te maken en gelijke kansen te bieden om echt mee te doen!

⁷ <https://www.gelijke-kansen.nl/documenten/publicaties/2022/03/14/handreiking-schooladvisering-p-22-en-23>

Ouder verzorgerproject

Een belangrijke gezamenlijke activiteit binnen de Stichting is het ouder-verzorgerproject. Een leuke en leerzame avond voor zowel de ouder als de jongere. Tijdens deze avond kunnen de ouders een interactieve themabijeenkomst bijwonen over opvoeden en vragen stellen aan een ervaren opvoeddeskundige van de welzijnsorganisatie. Ondertussen bereiden de jongeren in samenwerking met een chef-kok een verantwoord en gezonde maaltijd. Tussendoor kunnen ze even ontspannen door bijv. een les boogschieten te volgen. De ouders en jongeren dineren vervolgens met de andere betrokkenen van de Stichting. Hierdoor wordt een gezonde leefstijl gestimuleerd, en de onderlinge banden verbeterd en raken de ouders, vaak met verschillende culturele achtergronden, meer betrokken bij de Stichting.⁸ Daarnaast wil de Stichting meer themabijeenkomsten voor ouders organiseren in samenwerking met welzijnsorganisaties.

⁸ filmpje over het ouder-verzorger project https://st-onderwijsbegeleiding.nl/wp-content/uploads/2020/11/Film-OVP-CT-Stork-19-maart2019.mp4?_t=1

Studiebieb

Een middag per week kunnen jongeren naar de Studiebieb komen om huiswerk te maken. Ze hoeven geen afspraak te maken en ook geen specifieke hulp of ondersteuningsvraag te hebben.

Studentenbegeleiders zijn aanwezig voor vragen en ondersteuning. De studenten observeren wat er gebeurt, bouwen een relatie op en kunnen preventief ondersteunen bij lichte hulpvragen. Mocht de problematiek vragen om een intensievere begeleiding, dan wordt de jongere doorverwezen.

De Studiebieb biedt een mooie gelegenheid om vroeg signalering en doorverwijzing te optimaliseren. Op deze manier wordt preventief ingespeeld op laaggeletterdheid en armoedebestrijding. Dit helpt mee om het doel te verwezenlijken, om taalontwikkeling te stimuleren en te verbeteren en bij te dragen aan kansengelijkheid.

De studiebieb in Oldenzaal is in het schooljaar 2021-2022 met een pilot gestart. Ook is er in 2022 een studiebieb in Hengelo van start gegaan. Er lopen gesprekken met de bibliotheek in Enschede om hier ook een locatie te openen. De studiebieb wordt halfjaarlijks geëvalueerd.

Online leeromgeving

Om ervoor te zorgen dat jongeren werken aan hun ontwikkeling ook als ze het wat rustiger hebben op school, biedt de Stichting een online leeromgeving aan. Alle jongeren van het basisonderwijs, die onderwijsbegeleiding krijgen, krijgen ook meteen een gratis abonnement van de bibliotheek waarmee zij gebruik kunnen maken van de online leeromgeving Junior Einstein met volop oefenstof. Voor de jongeren op het voortgezet onderwijs wordt nog gekeken naar een geschikte online leeromgeving. Aan het einde van het schooljaar 2022/2023 wordt geëvalueerd of het een toegevoegde waarde is voor de jongeren en wat wel en niet werkt.

Talentontwikkeling door educatieve (recreatieve) activiteiten

Tijdens corona zijn er educatieve activiteiten aangeboden om de kinderen een zinvolle daginvulling te geven. De achterliggende gedachte is om zo de jongeren hun interessegebied te laten ontdekken, het enthousiasme van de studenten over een onderwerp over te dragen en iets toe te voegen aan het normale curriculum van de kinderen. De workshops worden gegeven door studenten met een passie over het onderwerp, voorbeelden zijn: programmeren, een "baking challenge", tekenen, als een team een escaperoom oplossen en pianoles. De Stichting gaat het komende schooljaar kijken of ze deze activiteiten ook kunnen toevoegen aan het huidige programma door samen te werken met Tetem, een platform met creatieve makers en denkers.

Bedrijvendag

Om het gezichtsveld van de jongeren uit de doelgroep te verbreden, organiseert de Stichting bedrijvenbezoeken. Doordat toekomstdoelen gaan leven, groeit de motivatie bij jongeren waardoor zij zich beter op hun toekomst kunnen richten.

Hiervoor gaat een groep kinderen naar Thales Nederland op de hoofdvestiging te Hengelo. Thales is vooral bekend om zijn radarsystemen, maar doet veel meer dan dat. Ze heeft vestigingen in 68 landen en ruim 65.000 medewerkers. Thales Nederland voert alles zelf uit, van ontwerp, productie tot onderhoud.

5. PLANNING

Wanneer	Activiteit
1^e kwartaal 2023	Ouderverzorgerproject en tevredenheidsenquête Tweewekelijks intervisiebijeenkomst voor mentoren Een intervisie-/themabijeenkomst voor begeleiders
2^e kwartaal 2023	Tussentijdse meting jongeren Evaluatie met scholen Maandelijks intervisiebijeenkomst voor mentoren Een intervisie-/thema bijeenkomst voor begeleiders Bedrijvendag
3^e kwartaal 2023	Ouder verzorgerproject en tevredenheidsenquête Start programma PO-VO groep 8 Maandelijks intervisie-/themabijeenkomst voor mentoren Een intervisiebijeenkomst voor begeleiders
4^e kwartaal 2023	Tussentijdse meting Evaluatie met scholen Maandelijks intervisiebijeenkomst voor mentoren Een intervisie-/themabijeenkomst voor begeleiders

6. FINANCIERING

Op dit moment ontvangt de Stichting een structurele bijdragen vanuit de gemeenten Enschede en Hengelo voor de doelgroep met een inkomen tot 120% bijstandsnorm (60% van de doelgroep).

Voor de doelgroep met een inkomen net boven de armoedegrens vraagt de Stichting gelden aan bij fondsen. Voor deze groep zijn de voorzieningen vanuit de overheid minder of vallen geheel weg waardoor ze niet of nauwelijks meer overhouden dan de minima (armoedeval). Ze hebben vaak veel (geld)zorgen en daardoor geen ruimte om het kind te begeleiden of ze beheersen de Nederlandse taal niet of nauwelijks. Door deze tegenwerkende factoren heeft deze groep jongeren de ondersteuning heel hard nodig om niet verder af te glijden.

In de bijlage hebben wij de begroting van de Stichting opgenomen.

Leerling:

'Het is erg handig wanneer je vragen hebt die je ouders niet kunnen beantwoorden. Op de begeleiding kunnen ze mij wel altijd helpen.'

7. TOT SLOT

De Stichting, haar medewerkers en vrijwilligers werken allen vanuit een intrinsieke motivatie om de doelgroep verder te helpen. Alle activiteiten zijn erop gericht dat kwetsbare jongeren (en hun ouders) niet in een isolement terecht komen, maar uiteindelijk op eigen kracht verder kunnen in onze samenleving. Dit kan de Stichting alleen bereiken door samen te werken met een groot aantal lokale samenwerkingspartners in Twente (zie bijlage).

Zo werkt Stichting Onderwijsbegeleiding aan goede preventie, sociale integratie en kansengelijkheid van de jongeren en hun ouders!

BIJLAGEN

AANPAK STICHTING ONDERWIJSBEGELEIDING

De Stichting bestaat naast een kleine groep van 7 vaste deeltijdmedewerkers voornamelijk uit vrijwilligers. Middels de deelnemende jongeren komen we in aanraking met ouders die zich vrijwillig willen inzetten voor de Stichting. Ook vinden zij we veel enthousiaste vrijwilligers via het opgebouwde netwerk met de universiteit Twente, Hogeschool Saxion en onze samenwerkingspartners.

De vrijwilligersactiviteiten zijn zeer divers en variëren van administratieve taken tot onderwijsbegeleiding en van betrokkenheid bij beleidsmatige processen tot ondersteuning tijdens de educatieve activiteiten, de bedrijvendag of de ouder-verzorgerprojecten.

Werkwijze

Om onderwijs te laten slagen zijn veel ondersteunende ervaringen nodig die de school niet kan bieden. Jongeren behoeven voor schooluitval vergt meer begeleiding dan alleen de stof doornemen. Onder normale omstandigheden hebben jongeren mensen in hun omgeving die deze ondersteuning kunnen bieden, zodat zij gepland gefaciliteerd worden in hun leerervaringen. De Stichting biedt de jongeren een veilige, rustige leeromgeving met oprechte aandacht en ondersteuning op maat.

Figuur 1. Vendiagram relatie tussen onderwijs, instructie, training en lesgeven (Smith & Ragan, 2005 p5)

Over het algemeen werken de ouders, school en het kind samen om het kind tot ontwikkeling te brengen. In de gezinnen van de doelgroep zijn de ouders niet in staat om de benodigde ondersteuning te bieden in het educatieve proces van het kind. De Stichting neemt dit stukje over van de ouders en ondersteunt daarnaast ook de ouders in het begeleiden van de ontwikkeling van hun kind. De Stichting hanteert een brede wijkaanpak waarbij o.a. ouders/verzorgers programma's ontwikkelen en nauwe samenwerkt met verschillende maatschappelijke partners zoals Welzijnsorganisaties, sportverenigingen, Stichting Leergeld en Stichting Lezen en Schrijven om hen te ondersteunen en te motiveren om samen de basis te leggen voor een goede toekomst voor hun kinderen.

Voorbeelden van ondersteuning die buiten de school door de omgeving plaats dienen te vinden, zijn:

- Waardering voor inzet tonen;
- Een voorbeeldfunctie uitoefenen;
- Perspectief bieden;
- Het zorgen voor de juiste condities waarin de jongere zich kan ontwikkelen;
- Iemand stimuleren en motiveren om door te zetten wanneer iets niet direct lukt;
- Bijbrengen van studievaardigheden;
- Vakinhoudelijke ondersteuning bieden bij het maken van huiswerk.

Doelstellingen

De hoofddoelstelling staat verwoord in het projectplan, de subdoelstellingen die uiteindelijk bijdragen aan het realiseren van de hoofddoelstelling staan hieronder benoemd. Om tot een goede startkwalificatie te komen is het belangrijk dat de jongere meer plezier en vertrouwen krijgt in leren, vandaar uitneemt de motivatie toe en gaat de jongere zich inzetten en meedoen en komen zijn talenten naar voren.

Doelen voor de jongeren

- 1) Jongeren hebben vertrouwen in zichzelf en geloven dat ze verder kunnen leren:
 - a) De jongere voelt zich gewaardeerd door de begeleider.
 - b) De jongere voelt zich gesteund door de begeleider.
 - c) De jongere voelt zich meer gesteund door school
- 2) Motivatie van de jongere verbeterd en ze leren hun talenten kennen en ontwikkelen:
 - a) Door positieve bekrachtiging van de begeleider; Begeleiders motiveren enthousiasmeren.
 - b) Door betrokkenheid van de begeleider
 - c) Door toekomstperspectief dat geboden wordt.
- 3) De jongere komt uit zijn/haar isolement en participeert in de samenleving:
 - a) Door hun Nederlandse taal te verbeteren
 - b) Door meer deel te nemen aan spel- en sportactiviteiten.
 - c) Door kennis te maken met netwerken op het gebied van vrije tijd en werk en deze te gebruiken en hierin te participeren;
- 4) De jongere leert thuis gestructureerd te werken.
- 5) Studievaardigheden worden ontwikkeld en verbeterd. De jongere leert zelfstandig te werken en heeft betere resultaten op school.

Doelen voor de ouders

- 1) Spanningen omtrent het huiswerk maken worden weggenomen thuis. Zo nodig wordt doorverwezen naar hulporganisaties.
- 2) Ouders krijgen handreikingen aangereikt om hun kinderen thuis beter te kunnen begeleiden.
- 3) Ouders krijgen toekomstperspectief. Ze begrijpen beter hoe het onderwijs functioneert. Ze zien hoe het hen specifiek kan helpen en zien vooruitgang.
- 4) Ouders participeren meer op school en in de wijk.
- 5) Ouders maken kennis met netwerken op het gebied van vrije tijd en werk en leren deze te gebruiken en hierin te participeren.
- 6) Ouders krijgen mogelijkheden aangeboden om hun Nederlandse taal te verbeteren en digitaal vaardiger te worden om beter te kunnen participeren in de samenleving.

Proces

De jongeren worden door de zogenaamde “vroeg-signalering” door zorgcoördinatoren, internbegeleiders en leerkrachten aangemeld. Zij weten namelijk welke leerlingen buiten de boot dreigen te vallen en dragen deze aan. Ook wijkcoaches en ouders/verzorgers brengen jongeren in contact met de Stichting.

Voordat een jongere toegelaten wordt, vindt een intakegesprek bij de jongere thuis plaats. Samen met de jongere en diens ouders/verzorgers worden doelen gesteld en wordt er afgesproken welke aspecten en doelstellingen verbeterd dienen te worden. Motivatie om mee te willen doen en volledige inzet zijn het uitgangspunt.

Jongeren krijgen de onderwijsbegeleiding wekelijks op hun eigen school of een locatie in zijn directe woonomgeving. Door jongeren bij binnenkomst een glas limonade en een koekje aan te bieden wordt een welkome sfeer gecreëerd. De jongere neemt zelf werk mee waar hij dit week aan wil werken. De student zorgen voor een veilige en rustige werkplek en ondersteunt de jongeren met hun lastige vakken, biedt structuur en besteedt aandacht aan studievvaardigheden zoals planning en informatieverwerking. Als een jongere niet op komt dagen wordt er dezelfde dag contact gezocht met de jongere en de ouders/ verzorgers en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen bij eventuele problemen.

De student (onderwijsbegeleider) houdt de voortgang van de jongeren bij in een persoonlijk dossier. Gemiddeld een keer per maand bezoekt een mentor de jongeren om de voortgang te bespreken en te kijken of extra sturing nodig is. Een keer per half jaar is er een voortgangsgesprek met de jongere, de ouders en de school.

De mate van succes wordt vastgesteld aan de hand van een aantal indicatoren. Indicatoren uit de meting zijn werkhouding op locatie, school en thuis, plannen, motivatie, zelfvertrouwen, behaalde cijfers en bereiken gestelde doelen.

Elke jongere heeft aan het einde van het schooljaar een gesprek met de mentor waarin afspraken gemaakt worden voor het volgende schooljaar om te voorkomen dat jongeren te vroeg uit beeld verdwijnen. Jongeren volgen meestal meerdere jaren achter elkaar onderwijsbegeleiding.

De onderwijsbegeleiding stopt over het algemeen als de jongere zijn doelen heeft gerealiseerd. Het kan voorkomen dat jongeren gedurende het lopende jaar stoppen als doelen zijn behaald en de jongere zelfstandig verder kan.

Kwaliteitsbewaking

Naast het monitoren van de voortgang van de jongeren, wordt ook jaarlijks de tevredenheid van jongeren, ouders en school getoetst en worden er intervisiebijeenkomsten georganiseerd om onze dienstverlening kwalitatief hoogwaardig te houden.

In het afgelopen jaar hebben we de frequentie van de intervisiebijeenkomsten verhoogd, omdat we merken dat zowel de mentoren als de begeleiders dit een hele fijne manier vinden om kennis en inzichten te delen. De begeleiders krijgen hebben elk kwartaal een bijeenkomst en de mentoren elke maand. In onze grote groep van begeleiders en mentoren zijn veel begeleiders met ruime praktijkervaring en ideeën over onze begeleiding. Ook kunnen we putten uit de expertise van onze samenwerkingspartners. Vaak hebben de ervaren begeleiders waardevolle inzichten en tips over de toepassing van de werkwijze in een klasje. Bijvoorbeeld over goede manieren in het omgaan met onzekere leerlingen, lastige situaties of het maken van een overzichtelijke planning voor de jongeren. Door constant te reflecteren op onze werkwijze en waar mogelijk te verbeteren, kunnen we onze begeleiding naar een nog hoger niveau tillen. Dit is mooie manier om nieuwe begeleiders te faciliteren bij de uitvoering van hun taak en een fijne manier om zichzelf en hun klasjes verder te verbeteren, zodat we continu werken aan een hoog kwaliteitsniveau van de ondersteuning die we bieden.

METINGEN 2021

Stichting Onderwijsbegeleiding neemt op met regelmaat metingen af: tevredenheidsonderzoeken, tussentijdse metingen en na afloop van de begeleiding.

Bevindingen tevredenheidsonderzoek

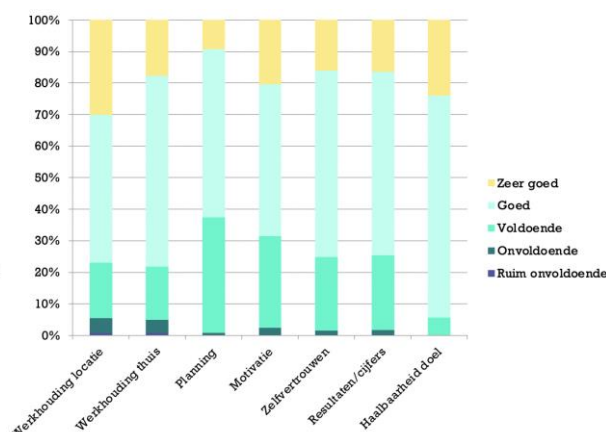
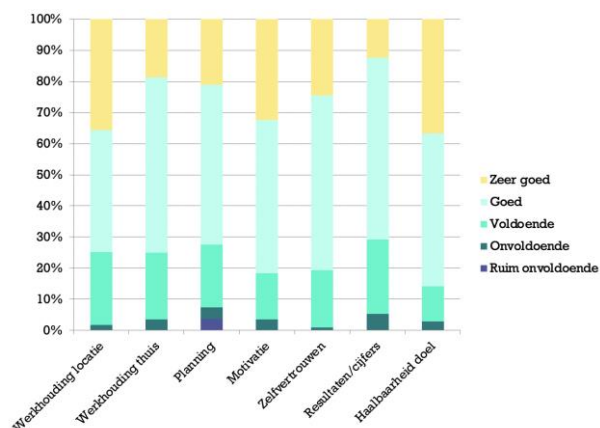
Het tevredenheidsonderzoek 2021 is bij zowel de jongeren als de ouders afgenomen. Op alle onderzochte gebieden zijn de ondervraagde deelnemers positief. Veel vragen worden door de ouders beantwoord met 'verbeterd' of 'sterk verbeterd'. Ook is te zien dat ouders een positieve invloed ervaren vanuit de begeleiding op het eigen gezin en op de wijk. De houding ten opzichte van de wijk verbetert en jongeren staan positiever in het leven. Onder de jongeren is de tevredenheid groot. Het overgrote deel is tevreden over de algehele begeleiding en de verbetering van hun prestaties. Alle ouders en leerlingen zouden onderwijsbegeleiding aanraden aan anderen.

Tussentijdse metingen

Tijdens het intakegesprek wordt uitgebreid ingegaan op de verbeterpunten en de aandachtspunten. Deze zijn vastgelegd in het intakeformulier en dienen als nulmeting. Middels de tussentijdse rapporten wordt bekeken welke verbeteringen er hebben plaatsgevonden. Daarnaast worden de behaalde cijfers en resultaten wekelijks in het voortgangsdossier vastgelegd. Hierdoor kunnen we gelijk bijsturen op het moment dat er een 'dip' ontstaat. Hier wordt specifiek bij stil gestaan zodat de jongere bijgestuurd kan worden en waar nodig opnieuw gemotiveerd.

De tussentijdse metingen van in het voor- en najaar scheppen een positief beeld over de gemeten indicatoren (zie staafdiagrammen 1 en 2):

- De werkhouding van de meeste jongeren tijdens de onderwijsbegeleiding op locatie is voldoende tot zeer goed te noemen (98%, voorjaar; 95%, najaar). Ook is de werkhouding thuis voldoende tot zeer goed (96% voorjaar; 95% najaar).
- Bij planning scoren 92% (voorjaar) en 99% (najaar) van de jongeren een voldoende tot zeer goed;
- De motivatie onder de jongeren is groot: 96% (voorjaar) en 97% (najaar) is voldoende gemotiveerd om ervoor te gaan;
- Het zelfvertrouwen van de meeste jongeren komt naar voren als voldoende tot zeer goed (99%, voorjaar; 98% najaar);
- Voor 95% (voorjaar) en 98% (najaar) van de jongeren zijn hun resultaten/cijfers voldoende tot zeer goed;
- Doelen zijn voldoende tot zeer goed haalbaar voor 97% (voorjaar) en 100% (najaar) van de jongeren.

Uitstroomredenen

Uit de resultaten van projectjaar 2021, blijkt dat er 230 jongeren zijn uitgestroomd. Als we hiervan de groep niet meenemen die zeer kort of door een administratie fout toch niet mee hebben gedaan

(15), dan is ruim 80% met een positief resultaat uitgestroomd. Deze jongeren zijn geslaagd/overgegaan of hun resultaten zijn voldoende verbeterd waardoor ze zelfstandig verder kunnen.

Een groep van 50 leerlingen heeft kortstondig meegedaan om in een paar maanden tijd hun kennis voor bepaalde vakken te vergroten en is allemaal zeer tevreden en zijn beter geworden in deze vakken. Een zeventigtal van de jongeren zijn examenleerlingen en alle leerlingen zijn geslaagd! Het andere deel van deze jongeren heeft wegens omstandigheden aangegeven de ondersteuning te willen stoppen: ze zijn verhuisd, zijn helaas niet meer bereikbaar, of hebben een te drukke planning. Geen enkele jongere is uitgestroomd met een negatieve reden over de begeleiding.

De helft van deze jongeren is langer dan 1 jaar bij ons geweest. Sommigen zelfs meer dan 5 jaar, van de hoogste klas uit het basisonderwijs, tot het einde van de middelbare school. Erg fijn om te zien dat ze in deze periode zijn gegroeid en we hen op een rustige en stabiele plek vooruit hebben kunnen helpen.

RENDEMENTSANALYSE ONDERWIJSBEGELEIDING EN BEHALEN STARTKWALIFICATIE

Door de jongeren te helpen hun leven weer op de rit te krijgen en hun talenten te laten ontplooien, besparen we de maatschappij en daarmee de overheid veel kosten.

Redenen instroom van de onderwijsbegeleiding

Jongeren komen alleen in aanmerking voor de onderwijsbegeleiding wanneer daar een goede indicatie voor is gegeven door de school en/of wijkcoaches. De meest voorkomende indicaties zijn:

- Jongeren dreigen te blijven zitten;
- Jongeren dreigen af te stromen naar een lager niveau;
- Jongeren hebben wel de capaciteiten om een hoger niveau te doen maar dat komt er momenteel niet uit;
- Jongeren hebben ondersteuning nodig voor specifieke vakken;
- Jongeren hebben hulp nodig bij het ontwikkelen van goede studievoordigheden;
- Jongeren hebben meer rust en structuur nodig.

Wij zijn erop gericht deze jongeren te begeleiden naar zelfstandigheid. Het voornaamste doel is overgaan naar de volgende klas en het diploma behalen, maar we besteden ook veel aandacht aan de periode hierna. We motiveren ze om een vervolgopleiding te doen en we helpen ze hun studievoordigheden te verbeteren om zo die opleiding zelfstandig af te ronden.

Directe kosten van zittenblijven

De directe kosten van blijven zitten bedragen jaarlijks 500 miljoen⁹. Ongeveer de helft van alle jongeren blijft tijdens zijn of haar schoolcarrière één of meerdere keren zitten. Per kind kost één jaar extra basisonderwijs circa €6000,-. Eén jaar extra middelbaaronderwijs kost €7500,-. Zittenblijven zorgt ook voor extra kosten voor de huishouding waarin de zittenblijver opgroeit. Het kost een jaar extra aan boeken, schoolgeld en vervoer. ¹¹

Indirecte kosten van zittenblijven

Daarnaast zorgt zittenblijven voor een derving van belasting en premie-inkomsten voor de overheid. Een zittenblijver betreedt immers een jaar later de arbeidsmarkt en begint dus ook een jaar later met het afdragen van belasting. Bovendien is uit onderzoek gebleken dat zittenblijven ook sociaalemotionele kosten met zich mee kan brengen. Deze kosten zijn echter moeilijk te kwantificeren. Het kan voor een zittenblijvende leerling lastig zijn om vriendjes en vriendinnetje te verliezen. Zittenblijven kan ook demotiverend werken waardoor de kans op vroegtijdig schoolverlaten groter is.

Kosten van geen startkwalificatie

Cijfers van de Rijksoverheid laten zien dat in het schooljaar 2020/2021 24.385 voortijdig schoolverlaters waren, dit zijn jongeren hun school verlieten zonder startkwalificatie. Voor dergelijke jongeren is de kans op werkloosheid aanzienlijk groter. In 2021 was van de jongeren zonder startkwalificatie 12,5 procent werkloos. Dit is een duidelijk stijging vergeleken met 2020, toen was het 11,4 procent. Van de jongeren met een

⁹ Van Vuren en Van der Wiel (2015) zittenblijven in primair en voortgezet onderwijs: een inventarisatie van de voor en nadelen, CPB

startkwalificatie was in 2021 7,3 procent werkloos. (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022).

Het CBS onderzocht onder de ruim 87 duizend jongeren die in 2008 het middelbaar beroepsonderwijs verlieten hoe hun arbeidsmarktpositie er tien jaar later uitzag. Van deze jongeren had 39 procent bij uitstroom nog geen startkwalificatie behaald. Negen van de tien jongeren die met een startkwalificatie het mbo verlieten én niet meer terugkeerden in het onderwijs, had in 2018 betaald werk. Onder jongeren zonder startkwalificatie was dit slechts zeven op de tien.

Ook jongeren zonder startkwalificatie die na tien jaar wel werk hebben weten te vinden, doen vaak onder voor jongeren met een startkwalificatie. Zo valt op dat het gemiddelde uurloon in 2018 lager is, namelijk 14,72 euro zonder startkwalificatie tegenover 17,87 euro met startkwalificatie. Daarnaast hadden de voortijdig schoolverlaters minder vaak een vast contract (40 procent) dan jongeren met een startkwalificatie (56 procent) en werkten ze relatief vaker minder dan 20 uur per week (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2021).

Voortijdig schoolverlaten gaat afgezien van werkloosheid vaak ook gepaard met criminaliteit. Schoolverlaters zonder startkwalificatie komen vijf keer zo vaak in aanraking met de politie als jongeren die hun school hebben verlaten met startkwalificatie.¹⁰

SAMENWERKINGSPARTNERS

Door in samenwerking te treden met andere organisaties is de Stichting in staat veel te bereiken. Hieronder een overzicht van samenwerkingsverbanden en de soort samenwerking.

Samenwerkingspartners	Legenda:
	□ = Primair proces, ♦ = Financiële steun,

¹⁰ Traag en Marie (2011) Voortijdig schoolverlaten, werkloosheid en delinquentie: cumulatieve risicogedrag onder jongeren in Nederland

Wie:	? = Pro deo locatie, ? = Netwerk, ? = Advies, ? = Educatief
Stichtingen	- Stichting Leergeld ??? - Stichting Resto van Harte ??? - Stichting Lezen en Schrijven ???? - Stichting School's Cool ????
Universiteit Twente, Saxion Hogeschool	Samenwerking en overleg ???
Overheid	- Gemeenten ??? - Provincie Overijssel ???
Sport	- Sportaal ?? - Jeugdsportfonds ?? - Tubanters ???
Studentenorganisaties	- Student Union ? - Studenten en hbo- universiteiten opleidingen ?????
Overige Organisaties	- Stimuland ?? - Rijnbrink, bibliotheken ??? - Thales Nederland ??? - Twente gezond ? - Tetem ???
Serviceclubs	- Rotary ??? - Lions ??
Welzijnsorganisaties	- Alifa, Radar, Wijkkracht ??? - Wijkcoaches ? - Welzijnswerkers ?? - Zorgcoördinatoren, mentoren Intern Begeleiders ? - Ouders en jongeren ??
Locaties	- Scholen PO en VO ?? - Sportverenigingen ??? - Wijkvoorzieningencentra ?? - Bibliotheken ???
Fondsen	- Landelijk; Oranje Fonds, VSB fonds, Zonnige Jeugd, Weeshuis der Doopsgezinden, Kansfonds, Nationaal Fonds Kinderhulp, etc. ?? - Lokale Fondsen ??

Tabel 1. Overzicht Samenwerkingspartners

BEGROTING 2023

AANVULLENDE INFORMATIE, ONDERZOEKEN EN ARTIKELN

Kansengelijkheid

Gelijke kansen in het onderwijs door de SER. Kinderen met een migratieachtergrond en of opgroeien onder lage sociaaleconomische omstandigheden hebben nog steeds minder kansen in het onderwijs.

Ze zijn kwetsbaarder tijdens hun schoolcarrière en hebben ook minder kansen op de arbeidsmarkt. <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/gelijke-kansen-in-onderwijs.pdf>

Belang van onderwijsbegeleiding

Onderzoek van KIS (kennisplatform Integratie en Samenleving) waarin aangegeven wordt dat aanvullend leren ervoor zorgt dat leerlingen de benodigde extra aandacht krijgen die nodig is om achterstanden te kunnen wegwerken en dat samenwerking tussen onderwijs en vrijwillige studieondersteuners van grote meerwaarde zijn voor kinderen met een migratieachtergrond.

<https://www.kis.nl/sites/default/files/verankeren-initiatieven-aanvullend-leren.pdf>

Corona

Kwaliteit onderwijs onvoldoende en corona heeft kansenongelijkheid vergroot. Veel kinderen hebben leer- en taalachterstanden ontwikkeld tijdens de sluitingstijd van scholen omdat ze thuis niet de stimulerende en faciliterende thuisomgeving hebben die zij nodig hebben. <https://nos.nl/artikel/2385562-ser-kwaliteit-onderwijs-onvoldoende-corona-vergrootkansenongelijkheid>

Onderzoek van T. Bol toont de ongelijkheid in thuisscholing gedurende de coronacrisis aan, waarbij de kinderen uit de lagere sociaal economische milieus, het gaat hierbij niet alleen om de ondersteuning zelf, maar ook om de omstandigheden en de middelen die beschikbaar waren voor de thuisstudie. Daarnaast ware er ook grote verschillen in het aangeboden digitale onderwijsprogramma van de verschillende onderwijsniveaus op het voortgezet onderwijs waardoor de impact van de corona verschilt per onderwijsniveau.

[Bol, T. \(2020\). Inequality in homeschooling during the Corona crisis in the Netherlands. First results from the LISS Panel](#)

Gevolgen van de coronacrisis voor jongeren

<https://www.nji.nl/coronavirus/onderzoek-gevolgen-coronatijd>

Laaggeletterdheid

https://www.lezenenschrijven.nl/sites/default/files/202009/2018_SLS_Literatuurstudie_FeitenCijfers_interactief_DEF.pdf

Belang van goede begeleiding doelgroep

<https://www.toezichtsociaaldomein.nl/onderzoeken-en-instrumenten/participatie-zonderstartkwalificatie/nieuws/2019/02/18/participatie-zonder-startkwalificatie-fase-ii-de-mening-enervaring-van-de-jongvolwassenen>

Schooladvies

<https://www.gelijke-kansen.nl/documenten/publicaties/2022/03/14/handreiking-schooladvisering> <https://www.vanponaarvo.nl/wp-content/uploads/2014/12/Brochure-Schooladvies.pdf>

Startkwalificatie

Niet behalen startkwalificatie hangt samen met gezinssituatie

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahU>

[KEwiCn7Gao_r3AhVGnaOKHTZ1ADIQFnoECCOQAO&url=https%3A%2F%2Fwww.cbs.nl%2F%2Fmedia%2Fimported%2Fdocuments%2F2012%2F14%2F2012-k1-v4-p47-art.pdf%3Fla%3Dnl&usq=AOvVaw3dHK1zou8vmhQbN0G7ikSO](https://www.cbs.nl/2F/2Fmedia/2Fimported/2Fdocuments/2F2012/2F14/2F2012-k1-v4-p47-art.pdf%3Fla%3Dnl&usq=AOvVaw3dHK1zou8vmhQbN0G7ikSO)

<https://nos.nl/artikel/2351143-jongeren-zonder-startkwalificatie-hebben-tien-jaar-later-mindervaak-werk>

Beeldmateriaal

Werkwijze De Stichting

https://youtu.be/-oGr_h0SJ1I

Ouder-verzorger project https://st-onderwijsbegeleiding.nl/wp-content/uploads/2020/11/Film-OVP-CT-Stork-19-maart2019.mp4?_id=1

Artikel presentatie De Stichting in gemeentelijk IKC Magazine 053, gericht op armoede <https://mailchi.mp/411e29a106eb/onderwijsbegeleiding>